

Samhandlingsreformen- hva betyr den for idretten?

- **Kommunen må i større grad iverksette forebyggende tiltak for å bedre folkehelsen i lokalsamfunnet og for å hindre sykehusinnleggelse.**
- **Kommunen må samarbeide med frivillige organisasjoner for å oppnå målene i reformen.**
- **Samarbeidet gir en unik mulighet for idretten til å bli fremmet og verdsatt.**

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen ble innført fra januar 2012, og har fått store konsekvenser for koordinering av helsetilbud og kommunens rolle for folkehelsearbeidet – og følgelig for idrettens arbeid med fysisk aktivitet og folkehelse. Norges idrettsforbund følger med i utviklingen av implementeringen av reformen.

Bakgrunnen for reformen er blant annet for liten innsats for å begrense og forebygge sykdom og store utfordringer med stadig flere eldre og flere med kroniske og sammensatte sykdommer. En fortsatt utvikling vil på sikt kunne true samfunnets økonomiske bæreevne.

Målene med reformen er:

- å sikre et sammenhengende helsetilbud av høy kvalitet
- få mer helsefremmende og forebyggende arbeid
- å sikre en bærekraftig velferdsstat

To virkemidler for å nå målene er iverksettelse av Lov om folkehelsearbeid (Prop. 90 L (2010-2011)) og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (Prop. 91 L (2010-2011)). Lovene fastslår kommunens ansvar for folkehelse: Kommunene skal ha oversikt over helsetilstanden til befolkningen i sin kommune, de skal utarbeide planer for å fremme folkehelsen, alle sektorer skal bidra til å fremme folkehelse og kommunene må iverksette tiltak for å imøtekomme sine lokale utfordringer.

Med det økte kommunale ansvaret hører det også med at kommunene skal finansiere 20 prosent av en pasients sykehusinnleggelse, og kommunene skal ta ansvaret for tilbudet til utskrivingsklare pasienter fra dag en.

For gjennomføring av reformen økes rammeoverføringen til kommunene over statsbudsjettet.

Samarbeid med frivillige organisasjoner

Samhandlingsreformen fastslår at det offentlige må samarbeide med frivillige organisasjoner for å nå målene. Dette gjelder både helsefremmende og forebyggende arbeid og arbeid for å få pasienter og brukere til å mestre sin livssituasjon. Reformen fastslår at frivillighet er en verdi i seg selv gjennom medmenneskelighet, engasjement og sosialt nettverk. Partnerskapsavtaler og dialogarenaer er viktige virkemidler for å få til samarbeid mellom det offentlige og frivilligheten.

Reformen fastslår at idrettens ordinære aktiviteter er et viktig bidrag til folkehelsearbeidet, og det understrekes at samarbeidsprosjekter ikke må gå på bekostning av lagenes primæraktivitet og frivillige fundament.

Idrettens bidrag

Norges idrettsforbund har tro på at helsefremmende og forebyggende arbeid må skje lokalt der folk bor. NIF er positive til prioriteringen av ressurser til kommunene og har tro på at samhandlingsreformen vil lykkes. Som reformen fastslår er idrettdeltakelse helsefremmende gjennom sin egenverdi, ved at idrett og fysisk aktivitet gir sosial tilhørighet, mestringsopplevelser og opplevelsen av å ta del i en demokratisk organisasjon. Idrett og fysisk aktivitet er forebyggende for overvekt og en rekke livsstilsrelaterte sykdommer som hjerte- og lungesykdommer og kreft. I tillegg er idrettsdeltakelse godt for den psykiske helsen.

Idrettsorganisasjonen ønsker å være en aktiv bidragsyter i det lokale folkehelsearbeidet gjennom vår kompetanse på fysisk aktivitet og idrett. En styrking av samarbeidet mellom kommunen, fylkeskommunen og idretten vil etter vår mening bli helt nødvendig for at myndighetene skal nå sine mål.

Mange kommuner har ansatt folkehelsekoordinatorer for å få økt koordinering av folkehelsearbeidet mellom sektorene i kommune, for å forankre arbeidet i planer og å trekke inn frivillig sektor. Idrettsforbundet mener det er viktig for den lokale idretten å synliggjøre seg selv overfor folkehelsekoordinatorene. Idretten må synliggjøre ikke bare sine tilbud til barn og unge, men også lavterskel- og mosjonstilbud for ungdom og voksne.

Flere og flere kommuner oppretter frisklivssentraler, et kompetansesenter med tilbud for personer som har behov for hjelp til å endre helseatferd. Frisklivssentralen gir tilbud om fysisk aktivitet i gruppe, røykeavvenningskurs og kostholdskurs. Deltakelse i idrettslag kan både være en del av aktivitetstilbudet gjennom sentralen og være et godt "utslusningstiltak" fra sentralen.

Idrettens organisasjonsledd kan velge å inngå formelle partnerskap med kommuner og fylkeskommuner. Et formelt samarbeid kan være fordelaktig for begge parter for å få bedre forankring og for å få tydeliggjort rollefordelingen til partene. Samarbeid med andre aktører må være ønsket fra idretten selv og skje på idrettens premisser. Det er viktig med en tydelig arbeidsfordeling mellom partene etter ansvar og kompetanse. Idretten kan bidra med kompetanse på fysisk aktivitet, tilrettelagt for den enkelte. Det offentlige kan bidra med økonomisk støtte, infrastruktur, lokaler og møteplasser, samt kontakt- og informasjonsmuligheter innad i kommunen.

Det må være en felles forståelse for at folkehelse er et offentlig ansvar, men idretten kan spille en aktiv samfunnsrolle gjennom å bidra til en forbedring.